

Denkraam

Magazine van afdeling Basisberaad

LE
DON

zorg belang
Zuid-Holland
afdeling Basisberaad

Voor en door cliënten van geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijke opvang en verslavingszorg in Rijnmond- nummer 51 ,oktoberr 2011

Colofon

Hoofdredactie: Jesse Budding, j.budding@denkraam.info,
010 750 21 23

Eindredactie: Ernest Smit, Martin Luycx, Bas van Bellen,
Karen Groen, Michiel van Gog en Jesse Budding.

Redactie: Koos Bijlholt, Abdellah Azaoum, Jan W. Bijl, Jennifer
Vetter, Beatrix Herfst, Stephan van Hal, Taco.

Correspondenten: Jesse Budding, Bas van Bellen, Mariëtte
Storm, Sofie Blok, Jan Bijl, Stephan van Hal, Martin Luycx,
Ramon de Groot (Werkcafé Rotterdam).

Diverse citaten uit 'Groot citatenboek' (Cosmos).

Fotografie: Michiel, Jennifer Vetter, Stichting JIJ, e.a.
(Zorgbelang Zuid-Holland).

Voorkant: Uitreiking aan wethouder Marco Florijn
Achterkant: Het gezicht van de psychiatrie?

Vormgeving en druk: Argus, Rotterdam.

Distributie: Postdienst Vrededhof, Rotterdam.

Verspreidingsgebied: Regio Rijnmond, Nieuwe Waterweg
Noord en de Zuid-Hollandse Eilanden.

Oplage: 2800 exemplaren.

Redactieadres: (ook voor een gratis abonnement)

Denkraam p/a Zorgbelang Zuid-Holland afdeling Basisberaad
Westblaak 5a, 3012 KC Rotterdam
Tel : 010-4665962
Fax: 010 - 4652600
e-mail: redactie@denkraam.info
website: www.denkraam.info

Deadline nummer 52: 15 november 2011
Verschijsning: december 2011

'Denkraam' is een onafhankelijk magazine. Het is een product van de gezamenlijke cliëntenraden uit de ggz, Maatschappelijke Opvang en Verslavingszorg uit regio Rijnmond in samenwerking met Zorgbelang Zuid-Holland afdeling Basisberaad.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die desondanks onvolledig of onjuist is opgenomen aanvaardt de redactie geen aansprakelijkheid.

Geen van de in deze uitgave opgenomen artikelen mogen worden overgenomen zonder toestemming van de opsteller.

De redactie kan besluiten ingezonden bijdragen zonder opgave van reden niet te plaatsen, in te korten en/of taalkundig te bewerken.

Publiceren onder pseudoniem mag, mits naam en adres bij de redactie bekend zijn.

ISSN: 1876-6854

Inhoud oktober 2011

5. **Delta en Bouman willen fuseren**
8. **Opblaaskerk maakt ruimdenkend, maar niet ieder bezoekt hem**
9. **Straatadvocaten: eerste hulp bij uithuisplaatsing!**
10. **Impressie: uitreiking Denkraam 50**
12. **Stichting JIJ: Zelfhulp voor mensen met eetproblemen**
14. **Transitiestad, wie doet je wat?**
16. **Wat is waar? Regeer de leugen!**

En verder:

4. Zin en onzin
7. Stapelgek: de bezuinigingen op een rijtje
18. Mannenopvang in vier grote >steden voortgezet
19. Te zot voor woorden
19. Ik irriteer me aan....

Denkraam

[van de redactie]

[nummer 51]

Integriteit kent geen tijd

Enige tijd geleden ging ik op zoek naar een jobcoach. Via via kwam ik terecht bij Gisela van de Kerkhof. De gesprekken met haar verliepen redelijk prettig. Wat mij betreft dan. Want na een stuk of tien consulten bleek het van haar kant gezien geheel anders te liggen. “Je komt niet tot de kern van het probleem,” zei ze opeens. Perplex liep ik naar huis. Wat kon ik nu meer doen dan open en eerlijk vertellen waar ik tegenaan was gelopen?

Precies die vraag stelde ik dan ook in het volgende gesprek. Vervolgens begon Van de Kerkhof alles te doen om me de deur uit te werken. En dat terwijl we hadden afgesproken er een derde bij te halen, mocht er ooit een kink in de kabel komen. “Jammer genoeg is zij er vandaag niet”, zei ze quasi teleurgesteld. Alsof het allemaal diezelfde dag opgelost moest zijn. Tja... “Als jij er geen meer in hebt, heb ik er ook geen zin meer in,” dacht ik en nam beleefd afscheid.

Wel besloot ik een klacht in te dienen bij de directeur, die me helaas vertelde dat ik de uitspraken van Gisela allemaal verkeerd had uitgelegd. En dat terwijl ze niet eens bij het gesprek aanwezig was geweest... Ik had het toch allemaal verkeerd geïnterpreteerd? Waarom kwam er dan geen uitnodiging voor een vervolggesprek? En wat had het alles nog te maken met het feit dat ik niet tot de kern van mijn problemen gekomen zou zijn? Niets dus.

Enfin, op zoek naar een opvolger dus. Het werd ene Charles Tan. Het eerste gesprek vertelde hij dat aan zijn tarief voor pgb-houders een maximum was gesteld van 62 euro per uur. Daarom vroeg hij of ik ermee akkoord ging dat hij een kwartier voor het schrijven rekende. Flexibel als ik ben ging ik natuurlijk akkoord.

Maanden later had ik tot mijn verbazing nog geen factuur ontvangen. Toen ik erom vroeg, kreeg ik ze eindelijk. Tan bleek echter een half uur schrijven voor een gesprek van een uur te hebben gerekend in plaats van een kwartier! Tan beweerde bij hoog en bij laag dat we dit ook hadden afgesproken.

Pas na dreigen met een klachtencommissie en de pers bleek hij bereid conform afspraak te factureren. Ook moest ik diverse keren vragen om de verslagen van de gesprekken. Wat bleek? Drie, vier regels per gesprek. En daar had hij een half uur over gedaan?! Dyslexie in de derde graad vrees ik. Charles Tan ... mm, misschien had ik toch beter moeten nadenken.

Eerlijkheid is gewoon een randvoorwaarde in de hulpverlening. Want als je je behandelaar niet eens kunt vertrouwen, wie dan wel?

Namens Denkraam,
Jesse Budding
j.budding@denkraam.info

P.S. Namen in dit artikel zijn gefingeerd.

[zin en onzin]

zin en onzin

Michiel gaat op boottocht:

“Zet hem in de galei! Alleen als hij uitgeroeid is, mag hij terugkomen.”

“Waarom? Doet Michiels ov-chipkaart het niet?”

“Kielhalen? Dat kan je de vissen niet aandoen.”

Michiel: “Ik heb een borrel van de volleybalclub.”

Jennifer: “Oh, ik wist niet dat je voetbalde.”

Standaard agendapunt: ‘ingekomen post’. Maar wat wordt er bedoeld met ‘uitgekomen post’?

Ochtend, middag, avond en nacht: les 1 in tijden door Marrig.

“Wanneer begint eigenlijk de ochtend? 4 uur toch?

Oh, is het toch 6 uur. En wanneer begint dan de middag? Is dat 12 uur? En de avond, begint die nou om 17.00 of 18.00 uur? Dan begint de nacht zeker om 0.00 uur? Aha, ik begin het te begrijpen: het zijn allemaal blokken van zes uur. Die les heb ik zeker gemist

op school.” In de volgende lessen komen aan de orde: zomertijd en wintertijd, hoe lang duurt een seizoen, het schrikkeljaar, en hoeveel dagen zitten er in een week.

Redenen om niet in de Zin en Onzin te komen:

Je hebt toch lekker gegeten, Bas?

TNT verhoogt de tarieven

GGzplaza, u kent ons toch?

Laten we ons toch maar even voorstellen: GGzplaza is een computerproject en heeft tot doel de computerkennis bij gebruikers van de geestelijke gezondheidszorg te vergroten.

GGzplaza organiseert sinds 2003 computercursussen voor cliënten die gebruik maken van de zorg. De cursussen van GGzplaza hebben een lage drempel, beginners pakken het snel op.

Je kunt zonder schaamte de eerste stappen achter de computer in eigen tempo volgen.

We beginnen met een muistrainer, keyboardtrainer en typecursus waarmee je blind kan leren typen. Als je eraan toe bent, stappen we over naar kopiëren, knippen, plakken en opslaan, de basis van Windows, zoeken op internet en Word. De lessen bij GGzplaza zijn klassikaal. Met een beamer (projector) geven we voorbeelden en gaan we aan de slag. In de cursus werken we soms ook individueel of vraaggestuurd.

Om vertrouwd te raken met de computer is het noodzakelijk dat je er tijd in stopt. Je leert het niet door alleen aandachtig te luisteren, je moet het doen

en problemen tegenkomen. Juist in het zoeken naar oplossingen leer je het meest. Als je er niet uitkomt, dan zijn wij er om te helpen. Bij GGzplaza komen mensen voor de cursus, maar vinden ook de gratis koffie en thee lekker, ontmoeten andere cursisten en kunnen hun verhaal kwijt. GGzplaza heeft dus ook een sociale functie. De cursus tijd is ongeveer twee uur en we houden tussendoor pauze van een kwartier.

Ook heeft GGzplaza een website; **www.ggzplaza.nl**. Op de website is, naast actueel ggz-nieuws en -informatie, ook een agenda en forum te vinden. Het is ook mogelijk om zelf een bericht te plaatsen op GGzplaza, dan moet je even lid worden, het is makkelijk en gratis. De redactie kijkt het artikel na en na goedkeuring wordt het op de site geplaatst. De site is in rubrieken ingedeeld, zo bevat het tabblad artikelen actueel nieuws. Als je lid bent geworden, dan kan je ook op het forum een reactie achterlaten. Bekijk ook eens weblog.ggzplaza.nl. GGzplaza is ook te vinden op Facebook en Hyves.

Bouman en Delta willen fuseren

Bouman GGZ en Delta Psychiatrisch Centrum willen in 2012 gaan fuseren. De nieuwe samenwerking moet onder meer leiden tot een betere zorg voor mensen met een psychiatrisch of verslavingsprobleem.

Miriam Zeevenhooven, hoofd communicatie bij Bouman GGZ, meldt dat de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMA) haar goedkeuring aan de fusie nog moet geven. De voorlichtster zegt wel dat de ondernemingsraden van Bouman GGZ en Delta Psychiatrisch Centrum al om advies is gevraagd. "Beide instanties hebben hun oordeel nog niet bekendgemaakt. Daar wachten we nog op."

Zeevenhooven vertelt dat na de toestemming van de NMA een fusiedocument wordt opgesteld. „Hierin staat beschreven welke stappen we moeten ondernemen om de fusie te doen slagen." De woordvoerster kan nog geen uitlatingen doen over de nieuwe naam van de zorginstelling. "We moeten nog een aansprekende naam bedenken."

Het hoofd communicatie benadrukt dat de fusie geen gedwongen ontslagen met zich mee zal brengen. Bij Delta staan op dit moment 1800 personeelsleden op de loonlijst. Bouman heeft 1100 personeelsleden in dienst.

Het is nog niet duidelijk hoe de Raad van Bestuur van de nieuwe instelling eruit gaat zien. "Onze Raden van Toezicht zullen dat te zijner tijd moeten beslissen."

Opmerkelijk

De fusie tussen Bouman GGZ en Delta Psychiatrisch Centrum mag gerust opmerkelijk worden genoemd. In 2003 zijn de twee instellingen onder de naam Delta-Bouman al eerder samengegaan. Die samenwerking duurde slechts twee jaar. In 2005 gingen beide partijen uit elkaar. Bouman en Delta waren nog niet rijp genoeg om de krachten doelmatig samen te voegen.

De zorgverleners verwachten dat de nieuwe fusie wel resultaat zal opleveren. Bouman-bestuurder Sjef Czyzewski verklaart in een persbericht dat Bouman GGZ en Delta veel van de mislukte eerste fusie hebben geleerd. "Beide organisaties hebben zich goed ontwikkeld en zijn qua visie naar elkaar toegegroeid. Daardoor kunnen we nog meer voor onze cliënten betekenen."

Verslavingsinstantie Delta liet op Radio Rijnmond weten dat het jaloers is op de straatmentaliteit van Bouman. Deltadirecteur Paul van Heugten verwoordt het als volgt: "Zij zitten wat meer in de haarvaten van de samenleving. Wij zijn veel klinischer en kunnen daar veel aan hebben." De directeur voorspelt dat Bouman veel van Delta kan opsteken op het gebied van psychiatrische stoornissen. Czyzewski: "Veel verslaafden lijden ook aan een psychiatrische aandoening."

Negentig werknemers weg bij Bouman GGZ

Verslavingszorginstelling Bouman GGZ moet afslanken door bezuinigingen van het Rijk en de gemeenten. Enkele locaties van de instelling worden gesloten. Bouman GGZ ziet zich genooddaakt door de bezuiniging om negentig mensen te ontslaan, aldus hun eigen persbericht.

Bouman GGZ-directeur Sjef Czyzewski heeft inmiddels via een brief de gemeenten Rotterdam, Dordrecht, Vlaardingen en Spijkenisse al ingelicht. De directeur waarschuwt voor de gevolgen van de bezuinigingen. Czyzewski: "Er komen zeker duizenden cliënten, daklozen en drugsverslaafden op straat die onbehandeld rondlopen met psychische problemen."

Als de plannen van Volksgezondheid om een eigen bijdrage voor de ggz-hulp doorgaan, zullen nog meer mensen de zorgverlening mijden, verwacht de directeur. Volgens Czyzewski heeft Bouman GGZ door de bezuinigingen volgend jaar ruim zeven miljoen minder te besteden.

ning. Nog los van het feit dat je een verslaving zelf als een stoornis kan zien.”

Aanvullen

De diensten van Delta en Bouman vullen elkaar nu ook aan. De twee organisaties hebben gemeen dat ze betrokken zijn bij hun patiënten en zich inzetten voor mensen met ingewikkelde ziektebeelden. Bouman begeleidt psychiatrische patiënten met een verslavingsprobleem, Delta houdt zich bezig met de algemene psychiatrie.

Met de fusie tussen Bouman GGZ en Delta wordt een aantal belangrijke doelstellingen beoogd. Medewerkers hoeven nu geen dubbel werk meer te doen. Delta en Bouman verwachten overigens niet dat bepaalde functies overbodig zullen worden. De fusie levert voor de medewerkers ‘meer uitdagingen en opleidingsmogelijkheden op’. Daarnaast verwacht men dat een nieuwe organisatie ook doelmatiger, flexibeler en bedrijfsmatiger aan de slag kan. Bouman en Delta voorspellen dat men effectiever en kostenbesparender te werk kan gaan. De fusie legt ook nog de basis voor een brede en krachtige innovatie-impuls. De eerste stappen naar een nieuwe fusie zijn inmiddels gezet. De verwachting is dat het proces in 2012 is afgerond.

De cliëntenraad van Delta ziet een fusie tussen beide instellingen wel zitten. Delta-secretaris De Wit laat weten dat hun cliëntenraad een positief advies over de fusie heeft gegeven. De Wit verwacht dat de fusie tussen Bouman en Delta tot betere zorg voor de patiënt zal leiden. De Wit: “Samen zijn we sterker. Met name mensen met een dubbele diagnose kunnen beter behandeld worden.”

“Delta is sterk in het behandelen van mensen met een psychische aandoening, Bouman is gespecialiseerd in het begeleiden van cliënten met een verslavingsprobleem.”

De cliëntenraad van Bouman wil nog geen commentaar geven op de naderende fusie.

Stephan van Hal
redactie@denkraam.info

‘Bezuiniging pgb levert minder op’

Het kabinet bespaart minder dan gedacht op het persoonsgebonden budget (pgb) waarmee mensen zelf zorg kunnen inkopen, aldus de nieuwssite nu.nl. De misrekening staat in een notitie van het Centraal Planbureau (CPB).

Het plan van staatssecretaris Marlies Veldhuijzen van Zanten (Volksgezondheid) levert niet 900 miljoen, maar 600 miljoen euro op en kost 20.000 banen in de zorg.

Het CPB rekende op verzoek van de oppositiepartijen in de Tweede Kamer de effecten door van de herziening waarmee het kabinet in 2015 een kostenoverschrijding van 900 miljoen euro wil voorkomen.

Wisselgeld

schaduw bij de parkeerautomaat
jij in mijn ruimte - je hulp ongevraagd
met mijn gestuntel in rollende munten
mijn schuld die ik achter het klepje laat

Jan Folkert (GGz Dichters 2011)

*Een woord is soms al voldoende om het geluk van
een mens te maken en te breken.(Sofokles)*

Stapelgek!

De bezuinigingen voor ons soort mensen op een rijtje:

- Persoonsgebonden budget (pgb) afgeschaft voor mensen die geen indicatie voor verblijf in een instelling hebben.
- De Wajong gaat op slot voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Zij komen, als ze geen werk vinden, in de bijstand, inclusief huishoudens- en vermogenstoets.
- De Wajonguitkering gaat omlaag naar 70% van het minimumloon. Dit geldt voor mensen die kunnen werken, maar geen werk hebben.
- Het aantal plaatsen in de sociale werkvoorziening (WSW) gaat drastisch omlaag van 90.000 naar 30.000 arbeidsplekken.
- (Hogere) eigen bijdragen voor AWBZ-zorg, de ggz en de ondersteuning die gemeenten leveren vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO).
- Mensen in een intramurale instelling zullen zelf de huur moeten gaan betalen. Ook hulpmiddelen en andere voorzieningen waarvan gebruik gemaakt wordt in de instelling komen voor eigen rekening.
- Begeleiding vanuit de AWBZ gaat over naar gemeenten. Begeleiding is bedoeld voor mensen met een matige tot zware beperking, veroorzaakt door ziekte, handicap of leeftijd. Het gaat daarbij om mensen die nog zelfstandig wonen. Te denken valt aan begeleiding bij het op orde houden van de administratie of begeleiding bij dagelijkse activiteiten die nodig zijn om mee te kunnen doen. Ook dagbesteding, en het vervoer van en naar die dagbesteding, valt onder begeleiding.
- De verlaging van de zorgtoeslag en de verhoging van het eigen risico voor wat betreft de zorgverzekering.
- De verdere verschralling van het basispakket; maagzuurremmers, fysiotherapie, dieetadvies en psychische hulp verdwijnen uit het pakket. Deze zorg is vanaf volgend jaar waarschijnlijk alleen nog verzekerd via de - duurder - aanvullende verzekering.
- Er wordt bezuinigd op passend onderwijs. De bezuinigingen zorgen voor een afbraak van het onderwijs aan kinderen met een beperking.
- Het rugzakje voor zorgleerlingen verdwijnt.
- Verlaging huurtoeslag.
- Verlaging bijzondere bijstand.
- Hogere kosten vervoersregelingen.

Bron: www.platformggz.nl.

gedicht

Mijn geld duurt een week

Ik vergeet je. Verstopt in de drukte van mijn hoofd.
- Bel mij dan toch - zeg je. Of - Kom even langs -
Maar dat gaat niet en zwart word ik steeds gepakt.

Want mijn geld duurt een week, hooguit twee.
De bus betaal ik met beltegoed. Als ik reis kan ik niet bellen.
Het roken gaat maar door. En blowen waardoor ik vergeet.

Het geld voor de gemiste afspraken heb ik niet.
Voor boetes, herinneringen en aanmaningen evenmin.
En jij klaagt over de voortgang van m'n behandelplan.

- Bel mij dan toch - zeg je. Of - Kom even langs -
Ik wil zijn als de anderen die achteloos bellen en reizen
en die gestopt zijn met roken. Nu ik gestopt ben met al het
andere.

Jan Folkert (GGz Dichters 2011)

Opblaaskerk maakt ruimdenkend, maar niet ieder bezoekt hem

Verzet tegen sluiting NAS

De nachtopvang van de Nico Adriaan Stichting (NAS) en de Pauluskerk moest per 1 september definitief zijn deuren sluiten. De gemeente Rotterdam heeft het oude truckersverblijf bij de Waalhaven, dat jaren als nachtopvang heeft gediend voor dakloze klanten van de NAS, wegbezuinigd. Het zwaarst getroffen zijn zo'n veertig vaste bezoekers zonder geldige verblijfspapieren. Protest mocht niet baten.

De regering Rutte heeft Rotterdam verboden deze mensen nog verder te helpen. Maar dominee Dick Couvée is daarmee niet tevree. Couvée is de opvolger van dominee Hans Visser, die daklozen van Perron Nul begon op te vangen en wel in de oude Pauluskerk.

Als protest tegen de sluiting van de nachtopvang kwam Couvée met een ludieke actie die ook landelijk de aandacht trok. Eerst gingen de gedupeerde bezoekers met een door Jan Ebeltjes inderhaast getimmerde doodskist naar de gemeenteraad om hun nood in het stadhuis te klagen. Daarna verrees er op het Kruisplein bij de tijdelijke locatie van de Pauluskerk een doorzichtige opblaaskerk van plastic die door een luchtpomp overeind werd gehouden. Ernaast een grote tent zodat er genoeg mensen in de beide locaties konden overnachten.

De Transparante Kerk

Die opblaasbare kerk was een project van de stichting Transparante Kerk (www.detransparantekerk.nl), een organisatie die het geloof in ruim denken propageert en daarbij niet bang is om tegen heilige huisjes aan te schoppen. Deze kerk, beschikbaar voor evenementen, zou de inzittenden vanzelf ruim laten denken. Want de wereld om je heen blijft door de doorzichtige kerkmuren heen duidelijk in beeld. Jezelf isoleren in bekrompen gezichtspunten wordt dan moeilijk.

Niet zo aan de Coolsingel bij B en W van Rotterdam. De bekrompen angst voor eigen portemonnee leidt daar tot draconische bezuinigingen die vooral de allerarmsten treffen. Voor die mensen stapelt de ene bezuiniging op de andere en alleen armoede blijft over. Die bezuinigingen van de Coolsingel leiden op den duur alleen maar tot meer sociale kosten voor armoedebeleid, gezondheidszorg en bestrijding van criminaliteit. Een baksteen is gauw gevonden als er een auto met een mooie radio geparkeerd staat.

Lang heeft die opblaasbare kerk er overigens niet gestaan. Met een groot spandoek 'GEEN MENS OP STRAAT', een striptekenaar die de ellende van dakloosheid uitbeeldde, een muziekgroep en koffie en thee voor de voorbijgangers probeerden de gedupeerde daklozen de aandacht te trekken. Jan Ebeltjes en Christina Vaudi van de Pauluskerk schilderden de kale doodskist op tot een barok kunstwerk. Maar in de derde nacht blies een regenstorm de hele tent de Westersingel in. Uit veiligheidsoverwegingen werd toen de transparante kerk afgebroken.

Nu lees je in de krant dat door de sluiting daklozen nu bij andere logementen zoals Pension Havenzicht 's avonds moeten loten voor de beperkte slaappleaatsen. Resultaat: vijftien tot twintig mensen mogen elke nacht weer op straat slapen. Tel uit je winst. Coolsingel bedankt!

Jan W. Bijl
bijljanw@hotmail.com

Een mens heeft een doel nodig om werkelijk goed te functioneren. (S.Anderson)

Straatadvocaten: eerste hulp bij uithuisplaatsing!

Het bijstandsleven is geen vetpot, maar gelukkig hebben de meeste uitkeringsgerechtigden een dak boven hun hoofd. Toch moeten zij zich niet geheel veilig wanen. De kleinste kink in de kabel kan al voor de grootste mogelijke problemen zorgen. Zo weten ook de 'Straatadvocaten Rotterdam', een project van Zorgbelang Zuid-Holland, afdeling Basisberaad. Zij zijn de belangenbehartigers voor mensen die dakloos zijn, zijn geweest of dreigen te worden. Helaas zijn deze raadslieden steeds harder nodig. Het aantal mensen met schulden groeit. Omdat woningbouwverenigingen en energiemaatschappijen strenger zijn geworden, kun je bij een betaalachterstand makkelijker worden afgesloten van gas en licht, of erger, op straat komen te staan.

Opschorting bijstand

De meeste schulden ontstaan als iemand zijn baan verliest. De straatadvocaten maken zich in dit kader zorgen over een aantal nieuwe veranderingen die de gemeente 1 juli heeft doorgevoerd. Zo is er de 'inspanningsverplichting': iemand die zijn baan verliest, moet eerst vier weken werk moet zoeken voor hij een uitkering kan aanvragen. Juridisch zit hier nog een aantal haken en ogen aan. De gemeente moet namelijk altijd een aanvraag in behandeling nemen. In de praktijk komen mensen hierdoor regelmatig van de regen in de drup. Nadat een aanvraag tot bijstand na vier weken in behandeling wordt genomen, duurt het namelijk nog een aantal weken voordat de sociale diensteen voorschot overmaakt. Je begint hierdoor met een betalingsachterstand van minimaal vier weken, en die is met bijstand niet makkelijk weg te werken.

Je kunt in dit soort situaties tegen de gemeente in beroep gaan. De combinatie kleine beurs en advocaatkosten klinkt misschien wat vreemd in de oren. Toch was het vroeger ook voor armlastigen relatief eenvoudig om te procederen. Dankzij de Wet op rechtsbijstand kon iedereen een rechtszaak beginnen. Afhankelijk van je inkomen betaal je een eigen bijdrage. Voor bijstanders was het altijd mogelijk om deze eigen bijdrage terug te krijgen via de bijzondere bijstand.

Vleugellam

Sinds 1 juli zijn de spelregels echter veranderd. De eigen bijdrage voor advocaat-, griffie- en kantoorkosten wordt niet langer meer vergoed via de bijzondere bijstand. Niet zonder reden. Veruit de meeste rechtszaken die bijstanders begonnen, spanden zij aan tegen de gemeente. De ironie dat de gemeente meebetaalt aan rechtszaken die tegen haar worden gevoerd, is hiermee ten einde. Enerzijds lijkt dit een logische beslissing vanuit de gemeente. Waarom zou je immers een rechtszaak tegen jezelf subsidiëren? Anderzijds worden met deze maatregel de minderbedeelden vleugellam gemaakt, omdat bijna niemand de eigen bijdrage kan bekostigen, vaak nodig voor toekenning van een uitkering.

Alsof dat nog niet genoeg is, zijn er ook plannen om de griffierechten aanzienlijk te verhogen. Iedereen die een rechtszaak begint (behalve strafzaken), moet griffierecht betalen. Voor armlastigen wordt het dus moeilijker een zaak te beginnen. De Nederlandse Orde van Advocaten vindt het ongezond dat de 'toegangsprijs' tot het recht wordt verhoogd en is een petitie begonnen tegen de plannen. Al met al lijkt het een spannende tijd te worden. Mocht u in de problemen komen, Straatadvocaten Rotterdam bieden hun diensten gratis aan.

Ramon de Groot, redacteur Werkcafé Rotterdam

*Met zoete taal en vriendelijkheid trek je een oli-
fant aan een haar mee.*

Denkraam 50 uitgereikt aan wethouder Marco Florijn

Op donderdag 15 september is het vijftigste nummer van Denkraam verschenen. Dit jubileumnummer is op feestelijke wijze uitgereikt aan wethouder sociale zaken Marco Florijn, in aanwezigheid van (ex-)cliënten uit de ggz, maatschappelijke opvang en verslavingszorg, vertegenwoordigers van cliëntenraden en direct betrokken organisaties uit de regio Rijnmond.

Er was een hoge opkomst van belangstellenden, zeker tachtig tot honderd mensen waren gedurende de middag aanwezig. Directeur Robert Boersma verzorgde de presentatie van Zorgbelang Zuid-Holland en de afdeling Basisberaad, eindredacteur Bas van Bellen reikte het jubileumnummer van Denkraam uit aan Marco Florijn. In zijn reactie gaf Florijn aan onder de indruk te zijn van de kracht en energie van de afdeling Basisberaad, en bedankt de redactie voor de uitreiking van het vijftigste nummer. De NAS-band (de band van de Nico Adriaan Stichting) zorgde voor de muzikale omlijsting.

[middelpunt]

[reacties]

‘Zonder jullie had ik het nooit gered’

Een bloemlezing van reacties op het vijftigste nummer van Denkraam en de receptie ter ere daarvan.

Beste redactie (hoofd-, eind- en gewone redactie, correspondenten en fotografen), Van harte gefeliciteerd met de uitgave van de 50ste Denkraam. Helaas kunnen wij morgenmiddag niet aanwezig zijn, als jullie dit heuglijk feit vieren, maar we hopen dat het een gezellige middag wordt. We wensen jullie nog veel succes met de komende nummers. Wij lezen Denkraam altijd met veel interesse.

Hoi mensen van de Denkraam, ik kon helaas niet bij jullie Lustrum zijn, maar wil jullie langs deze weg alsnog van harte feliciteren!!!! Op naar de volgende jaren, en hopende dat het er nog vele mogen worden! Ik lees altijd met plezier! :)

Beste redactie van Denkraam. Van harte gefeliciteerd met jullie 50e editie van jullie magazine. Helaas kunnen wij hier niet bij aanwezig zijn maar wij wensen jullie een heel groot feest toe en op de volgende 50 jaar ;-)

Onder de indruk van de kracht en energie van Basisberaad! Dank voor de uitreiking van het 50ste nummer. Samen sterk.
Marco Florijn, Wethouder

Van harte gefeliciteerd met de 50e editie van Denkraam, op naar de 100e

Gefeliciteerd met de 50e editie van het blad Denkraam. Ik wens er zeker nog meer.

Topblad!

Gefeliciteerd! Bedankt dat jullie er waren. Zonder jullie had ik het nooit gered.

Hartstikke gefeliciteerd!

Gefeliciteerd 50e Denkraam. Grandioos, heel gezellig, band NAS top, en met elkaar gaan voor het voortbestaan.

Bij deze iets leuks!

Hoi, ik vind dit een fantastisch feest met prima band! Ook lekker gedanst.

Supergezellig om velen van jullie weer eens te zien! Groeten en succes!

En ten slotte willen we als redactie van Denkraam alle mensen bedanken die hebben meegewerkt aan de vijftig edities van Denkraam: alle schrijvers, fotografen, vrijwilligers, redactieleden, medewerkers, alle lezers en belangstellenden, iedereen die de afgelopen negen jaar heeft bijgedragen aan Denkraam! Zonder de inzet van jullie hadden we nooit vijftig Denkramen kunnen uitbrengen! Ook de hoge opkomst op de receptie bij de uitreiking van het jubileum nummer was goed! Ook hiervoor dank!
Vol goede moed gaan we door naar de honderd!

Stichting JIJ: Zelfhulp voor mensen met eetproblemen

Al eerder dit jaar werd er op de Plenaire Vergadering van de afdeling Basisbe raad een presentatie gegeven over de Stichting JIJ, een zelfhulporganisatie voor mensen met eetproblemen en hun direct betrokkenen. De organisatie draait op vrijwilligers, mensen die zelf ook een eetprobleem hebben gehad. Hoog tijd dus voor Denkraam om kennis te maken met Saskia Lagerwaard, medeoprichtster van deze stichting.

“Alle vrijwilligers zijn ervaringsdeskundig, onze ervaringen zetten we in om anderen te helpen,” aldus Saskia, “we werken met laagdrempelige activiteiten, en proberen dat ook op maat te doen. We richten ons in eerste instantie op mensen die geen professionele hulp voor hun eetproblemen kunnen of willen zoeken, dikwijls uit angst of schaamte, maar daarnaast bieden we ook ondersteuning naast of na professionele behandeling.” Aanmelding hoeft niet via de huisarts, het kan ook anoniem. Stichting JIJ heeft circa 25 vrijwilligers in dienst. Tot de activiteiten horen onder andere zelfhulpgroepen (geleid door ervaringsdeskundigen), individuele ondersteuning, en voorlichting en workshops. Voor veel mensen is het een eerste stap in de keten.

In november 2009 is de eerste groep gestart. Nu zijn er 8 á 9 groepen, voornamelijk in Rotterdam en omgeving. Maar sinds kort, september dit jaar, is de

Stichting JIJ ook gestart in Den Haag. In oktober is, in samenwerking met PsyQ, een nazorgtraject gestart: een supportgroep. Mensen kunnen hieraan deelnemen om terugval te voorkomen. Deze groep is voor iedereen toegankelijk. In deze groep wordt er ook gewerkt aan een ‘terugval preventieplan’. Hierbij proberen mensen inzicht te krijgen in wat je beweegt om bepaald gedrag te tonen (de eetproblemen), hoe ben je tot dit gedrag gekomen. Wat zijn de signalen, en hoe kan je dit voorkomen. “Sommige mensen vertonen bijvoorbeeld verstoord eetgedrag als ze spanning voelen, bijvoorbeeld als gevolg van een ruzie,” zo ligt Saskia toe, “we proberen mensen dan te leren om op een andere manier met spanning om te gaan.”

“Hoe herken je eetproblemen? Er zijn verschillende vormen, bijvoorbeeld last hebben van oncontroleerbare eetbuien of juist zo weinig mogelijk eten. Bij veel mensen zie je aan hun lichaam niet dat zij een eetprobleem hebben, zij hebben een gezond gewicht. Toch kunnen zij 24 uur per dag met hun eetprobleem bezig zijn.” Kenmerkend is dan ook dat iemand heel regelmatig bezig is met eten, of juist niet eten. Vaak hebben mensen ook een laag zelfbeeld. Ook zie je soms vormen van compensatie, bijvoorbeeld zelf opgewekt braken, laxeren of extreem sporten om calorieën te verbranden. “In een eetprobleem of eetstoornis zie ik ook een deel verslavingsgedrag” aldus Saskia, “Net zoals bij alcohol- of drugsmisbruik is er altijd een reden waarom mensen zich op deze manier uiten (bijvoorbeeld spanningen, onverwerkte emoties, trauma).

Een verband met psychische of psychiatrische klachten is er lang niet altijd, althans niet volgens Saskia: “dit is moeilijk te zeggen. In de tijd dat ik boulimia had, had ik periodes dat ik depressief was, maar dat is naar mijn idee een gevolg geweest van de eetstoornis en niet andersom. Soms hoor je van mensen dat ze bijvoorbeeld borderline hebben. Het is goed om in

het achterhoofd te houden, maar het staat zeker niet op de voorgrond. Als je er mee weet om te gaan, hoeft het je slechts heel weinig te beperken. Ik houd dan ook niet van het plakken van labels op mensen." Wel is het zo dat eetproblemen psychische en sociale gevolgen kan hebben: het neemt iemands denken en doen in beslag, vaak is er ook afzondering van de omgeving, er is sprake van een negatief zelfbeeld, en kunnen er gevoelens zijn van spanning, onzekerheid, eenzaamheid etc. "Vandaar dat ik het ook meer vergelijk met een verslaving, je ziet dezelfde patronen. Het is dan ook belangrijk om naar het achterliggende gevoel te kijken. Soms zie je wel eens dat iemand een maagbandje plaatst en denkt dat het daarmee klaar is. Dit kan gevaarlijk zijn. Dit is eigenlijk hetzelfde als bij iemand met een verslaving de drank of dope plotseling weg te halen, het lost daarmee de achterliggende problematiek niet op."

[profiel]

Eetproblemen komen bij iedereen voor: jong en oud, man en vrouw. "In de praktijk krijgen we echter meer vrouwen dan mannen binnen bij de Stichting JIJ. Het lijkt er zo op dat er meer vrouwen dan mannen zijn met eetproblemen, maar wellicht is er bij mannen meer een taboe hierop."

Nu werkt de stichting JIJ nog in Rotterdam en Den Haag, op termijn wil de stichting uitbreiden naar de rest Zuid Holland. "Maar eerst zorgen dat de boel goed op de rit staat. We richten ons eerst op onze eigen methodiek, en goede kwaliteit van ondersteuning. We doen ook aan voor- en nametingen en een schriftelijke evaluatie onder de deelnemers. Belangrijk is de kwaliteit, om die reden krijgen al onze begeleiders dan ook een basistraining, die wordt verzorgd door de afdeling Basisberaad van Zorgbelang Zuid Holland. Het geeft heel veel voldoening wanneer mensen ons terugkoppelen dat ze veel aan onze ondersteuning hebben gehad. Daar doen we het per slot van rekening voor!

Meer informatie over de Stichting JIJ:

www.stichting-jij.nl

info@stichting-jij.nl

06 11955680 / 06 21141906

Door Bas van Bellen

Het laagland zinkt

Het laagland zinkt, de golven slaan
Een schip vaart noodgedwongen uit
De schipper, een vrouw zonder zicht
voert het gezag, beschonken als zij is

Uitgevaren bij zuigende stroom
met onderhavige tuigage
een troebel glas in haar rechterhand

In haar andere hand houdt zij
het hart vast van de zieke aan boord
met het schijnwit gezicht
verwent hem met koffie in de kombuis

Zij is blind voor de nood van de
roependen in de ruim van het schip
Zij is doof voor het schot in de wand
dat klinkt uit het ruim van het schip

Het schip maakt water
De schipper zaait angst
Zij verwent de zieke
met het kwijnende hart
en het schijnwit gezicht
met koffie in de kombuis

terwijl de stemmen uit
het ruim worden gesmoord
De nacht op het dek zal donker zijn

Esther Mirjam
(GGz Dichters 2011)

Transitiestad, wie doet je wat?

Op 17 september was het weer zover: het derde Rotterdamse Oogstfestival op het Heemraadsplein. Een drukbezochte markt waar je kon zien, proeven en kopen van wat er allemaal in en rond Rotterdam aan verantwoorde biologische producten gemaakt wordt. Dit jaar had de organisatie zelfs twee markten georganiseerd. Op 14 mei was er al een 'Rotterdam zaait'-markt op het Noordplein met de nadruk op zaai- en pootgoed voor je stadslandbouwtuin. En volgend jaar worden het er vier. We zitten in de lift!

Voor de derde keer deed ook Transition Town (veranderingsstad, red.) Rotterdam mee met een stand op de markt. Voor het tweede jaar heeft dit project ook een groeiend aantal tuinen in ontwikkeling in verschillende wijken in de stad, van het Wollenfoppenpark in Zevenkamp tot aan de Enk op Zuid. We begonnen twee jaar terug met een drietal projecten waarvan de transitietuin in het Bergwegplantsoen achter Humanitas het paradepaardje was. Nu zijn er al tien projecten met het transitieproces bezig. Hierbij ook de tuin van de Nico Adriaans Stichting (NAS) aan de Couwenburg, die door de bezuinigingen van

de gemeente Rotterdam mogelijk zal verdwijnen. Deze organisatie die van de basis af stad en land op een ecologisch en sociaal verantwoorde manier wil opbouwen, is in Zuidwest-Engeland ontstaan. In het stadje Totnes vond Rob Hopkins dat de politiek blijkbaar niet in staat was verantwoord met milieu en maatschappij om te gaan. De mislukte internationale klimaatconferentie in Kopenhagen was voor hem de aanleiding om het zelf te gaan doen. Hij vond in Totnes gemotiveerde medestanders. In Kopenhagen speelden de wereldleiders hun gebruikelijke politieke machtsspelletjes maar slaagden er niet in om maatregelen te nemen die de wereld voor een dreigende klimaatcrisis kan behoeden. Dus deden de burgers van Totnes dat zelf. Allereerst door de voedselproductie weer terug in de stad te brengen. Geen sperzieboontjes in laten vliegen uit West-Afrika, maar zelf in je achtertuin opkweken. Dat scheelt heel wat brandstof en CO₂-uitstoot die als broeikasgas in de atmosfeer blijft hangen. En het is nog leuk ook om je zelfgekweekte boontjes vers te plukken en smakelijk op tafel te zetten.

Zelfvoorziening

De ervaring uit Totnes vond wereldwijd navolging. Vooral in de landen van het Britse Gemenebest zijn tientallen transition towns ontstaan. Vooral nadat Rob Hopkins, een jongeman met een heldere blik en eigenwijze flaporen zijn handboek voor transitie publiceerde, is het een veelheid van projecten geworden waar overal systematisch wordt gewerkt aan de opbouw van een maatschappij die beter gebruik maakt van wat Moeder Aarde de mens aan natuurlijke hulpbronnen te bieden heeft. "Van olieafhankelijkheid naar lokale veerkracht" is de ondertitel van zijn boek. Zelfvoorziening is een kerntaak in die lokale veerkracht. In Totnes hebben ze zelfs hun eigen gelid in

[impressiel]

gevoerd. Je kan er met het 'Totnes Pound' betalen. Zo blijft het geld in de stad rondgaan en houdt het de welvaart in stand. Dit liever dan dat het naar elders verdwijnt en zo de lokale economie leegzuigen. Dan gaan de bovenbazen van de multinationals van je geld profiteren of wordt het weggegeven aan failliete landen als Griekenland om hun investeringen daar veilig te stellen. Dit idee van een lokale economie met een eigen munt komt in Zuid-Amerika ook voor. Veel steden en soms stadswijken hebben hun eigen lokale munt. In Groningen zijn ze ook begonnen met de Groningse florijn.

Deventer als eerste

In Nederland is Deventer als eerste transitiestad begonnen. Daar is dit jaar ook de landelijke transitieconferentie in de oude synagoge. Rob Hopkins die in 2005 met de eerste Transitiestad ter wereld in Totnes begon zal daar ook zijn visie op het transitieproces van de lokale gemeenschap geven. Die veerkracht van de lokale bevolking is hun vermogen om overleefd te blijven, ook als er negatieve invloeden zijn op de lokale gemeenschap en hun welvaart. Instroom van goedkope arbeidskrachten uit het buitenland bijvoorbeeld. Of de groeiende afhankelijkheid van olie en grondstoffen uit het buitenland die dan plotseling opraken of veel duurder worden. Zo is over een jaar of twintig de aardolie in de wereld op. We moeten dan op plantaardige olie van zonnebloem, koolzaad of oliepalm gaan rijden of meer gaan fietsen. Elektrische auto's met zonne-energie is ook een alternatief. Wat je ver haalt is lekker, maar wat je dichtbij haalt is beter. Dus zonnecellen op je dak, groente in je tuin en keukenkruiden op de vensterbank. En dan vervolgens juist met de mensen uit je buurt goed gaan samenwerken en spullen gaan delen in plaats van weg te gooien.

In Rotterdam hebben we al twaalf jaar lang de LETS-ruilwinkels die van dit principe uitgaan. Het systeem is in Canada ontstaan en heette daar Local Economy Trade System. Net als het Totnes Pound zorgt dat systeem ervoor dat het geld in de gemeenschap blijft. In de LETS-winkels kun je spullen verkopen voor LETS-punten. Door mensen te helpen, bijvoorbeeld door in de tuin te werken, kan je dan weer 15 punten per uur verdienen. En met die punten kan je in de winkels weer spullen kopen. Of iemand kan jou ergens mee helpen door voor je te klussen. Ook kan je handel aanbieden via de website www.lets-rotterdam.nl.

Antwoord op de crisis?

Zelfhulp, zelfvoorziening; in de geestelijke gezond-

heidszorg weten we met een crisis om te gaan. Dit kabinet doet zijn best om juist de mensen met psychische problemen hard te raken met de bezuinigingen. Maar misschien zijn wij en onze lotgenoten wel beter bewust van wat het betekent om je eigen problemen op te moeten lossen dan de gemiddelde Nederlander. Die heeft jarenlang in de roze wereld van materiële welvaart geleefd. Er zijn maar vier landen in de wereld waar het beter gaat dan in Nederland. Nu moeten we bezuinigen, want er is zwaar weer op komst in de economie. Dit kan ook tot een transitie in de ggz leiden. Andere hulp voor psychische klachten, andere opvang voor dak- en thuislozen, anders omgaan met verslaafden. En heel Nederland zal van zijn verslaving aan aardolie en aan rijkdom en verspilling af moeten en de zaken weer zuinig aan gaan doen. Meer creativiteit is nodig. En meer geestelijke kracht voor ieder. Empowerment noemen we dat in de ggz. En als iedereen dan ook nog mindfulness gaat beoefenen, kunnen we ons land in een goede geest brengen om in de toekomst in harmonie met het milieu en Moeder Aarde te leven. En in vrede met elkaar natuurlijk. Transitie volbracht.

Jan W. Bijl

bijljanw@hotmail.com

www.rotterdamseogst.nl

www.transitiontowns.nl

Gangen van geld

Zilveren gangen,
echo's van koper.
Een labyrint waarin
we onszelf horen lopen.
Tikkend klinken
tranen van staal,
voor vrijheid, nabijheid,
desnoods digitaal.

Linde Overbrug

(GGz Dichters 2011)

Wat is waar?

Regeer de leugen!

Het lijkt allemaal zo simpel: wegstaren, zenuwachtige bewegingen, gefriemel aan het gezicht. Wie aan een van deze criteria voldoet, liegt dat hij barst. Denkt iedereen. Maar klopt dat ook?

Liegen – we doen het allemaal. En veel vaker dan we denken. De Amerikaanse psychologe Bella DePaulo liet in 1996 proefpersonen dagboeken bijhouden van gesprekken die minstens tien minuten hadden geduurd. Na afloop van elk gesprek moesten ze aantekenen of ze de ander opzettelijk hadden voorgelogen. Daarbij telden ook kleine leugens mee. Wat bleek? Door de bank genomen logen de deelnemers anderhalf keer per dag. Nog afgezien van gesprekjes die korter dan tien minuten duren. Overigens: studenten bleken in ongeveer een van hun drie sociale interacties te liegen, niet-studenten in een op de vijf. En juist omdat we zoveel liegen, denken we ook te weten wanneer een ander liegt. Mis poes, meldt de internetsite lichaamstaal.nl. Paul Ekman, hoogleraar psychologie aan de Universiteit van Californië in San Francisco, heeft veel vooronderstellingen een voor een onderuitgehaald.

Ekman hecht in zijn boek 'De leugen ontmaskerd' waarde aan heel andere signalen. Veelvuldig slikken, zweten, knipperen, fronsen, tieren, verwijde pupillen en versprekingen – dat zijn volgens hem goede indicatoren voor bedrog.

De psycholoog noemt ook timing als goede indicator. Hoelang duurt een uitdrukking? In hoeveel tijd ontstaat hij en verdwijnt hij weer? Iemand heeft toch ten

minste een fractie van een seconde nodig om de informatie te verwerken en te beslissen wat hij ermee moet doen om een emotie te 'faken'. Met andere woorden: als hij een gevoel speelt, komt dat later tot uiting dan wanneer het echt is. Bovendien verdwijnt bijvoorbeeld een valse glimlach later dan een echte, aldus Peter Collet, als psycholoog verbonden aan de Universiteit van Oxford.

Weer andere 'verklikkers' zijn volgens Ekman: asymmetrische expressies, minuscule gelaatsuitdrukkingen en 'ongewild embleemvertoon'. U zei?

Embleemvertoon is zoiets als aangeleerde lichaams-taal. Het is ongewild als iemand het embleem gedeeltelijk en niet in de gebruikelijke positie vertoont.

Voorbeeld: iemand die 'fuck you' non-verbaal en bewust wil uitdrukken, steekt vaak diverse malen zijn middelvinger omhoog. Tijdens Ekmans test zat een vrouw juist met neergestoken middelvinger op haar knie tegenover een slecht gezinde gesprekspartner. Zij maakte het gebaar dus heel ergens anders en bovendien ontbrak de herhaling.

Een asymmetrische expressie doet zich voor als de ene helft van het gezicht een emotie veel sterker vertoont dan de andere helft. Links zie je een glimlach, rechts een brede grijns. Micro-expressies: een fractie van een seconde kan de leugenaar zijn masker niet ophouden en breekt zijn angst of woede door. Ze zijn rijk aan informatie, maar komen niet vaak voor. Bovendien is niet elke micro-expressie echt compleet: je ziet niet altijd alles wat je zou zien als de persoon geen masker ophield.

Saillant detail: ervaren klinisch psychologen zagen de emotie meteen, leken zagen die pas als de film vertraagd werd afgespeeld. Maar na een uur oefenen konden ook zij micro-expressies onmiddellijk herkennen. Alleen is een correctie op zijn plaats voor de notoire leugenaars onder ons: die voelen namelijk geen spanning meer als ze liegen. En dus zullen zij zelfs geen micro-expressies vertonen.

Aldert Vrij, hoogleraar in toegepaste sociale psycholo-

Wees kalm bij een discussie, want opvliendheid maakt vergissing tot fout en waarheid tot onbeleefdheid. (G.Herbert)

gie aan de Universiteit van Portsmouth, trekt het een en ander in twijfel: "Naar die micro-expressies is eigenlijk geen systematisch onderzoek gedaan." De Nederlandse psycholoog is überhaupt kritisch over zijn vakbroeder: "Ekman registreert alleen emoties. Nader onderzoek of die emoties ook duiden op liegen is hard nodig." Ekman zelf waarschuwt voor wat hij noemt het Othello-effect: iemand treft geen blaam, maar is doodsbang dat de goegemeente hem niet zal geloven. En dus gaat hij door zijn angst veelvuldig slikken of knippen. Voorzichtigheid geboden dus. In ieder geval zijn de meeste deskundigen het erover eens dat je niet naar één signaal op zich moet kijken, maar het altijd moet combineren met andere voor je je conclusie trekt. En dat is heel andere taal dan veel psychologieboekjes uitslaan: armen over elkaar betekent daar per definitie iets verbergen, wegstijven altijd liegen. Vrij concentreert zich vooral op criminelen. "In politie-situaties zegt spraak vaak meer over liegen", meent hij. "Dat komt omdat een verdachte tijdens het verhoor hoe dan ook onder druk staat. Of hij nu liegt of niet, het is een stresssituatie." Toch meent ook hij dat lichaamstaal veelzeggend kan zijn. In zijn boek 'De psychologie van de leugenaar' schrijft hij namelijk dat lichaamstaal minder makkelijk te beheersen is dan de woorden die iemand uitsprekt. Omdat met name misdadigers bekend zijn met de stereotypen over liegen, zullen ze die juist willen verbergen. Niet wegstijven dus. Geen zenuwachtig gefriemel aan de neus. Kortom: het lichaam kan, in tegenstelling, tot wat velen zeggen, wel degelijk 'liegen'. Maar juist die verstarring van de lichaamshouding kan een aanwijzing opleveren voor een vals getuigenis.

Jesse Budding
j.budding@denkraam.info

*Onder alle vormen van vergissen is voorspellen
de meest ongegronde. (G.Eliot)*

'Geen cursus alleen over lichaamstaal'

Een verdachte, hangt ter zitting helemaal onderuit in zijn stoel. Na afloop van de zitting bespreken de rechters in de raadkamer niet alleen de stukken en verklaringen, maar ook de lichaamshouding van de verdachte. "Merkwaardig." "Zou hij moe zijn?" "Is het soms verlegenheid?" "Zwaarlijvigheid?" Vrouwe Justitia mag dan een blinddoek om haar hoofd dragen, dat is toch vooral een symbool van objectiviteit. Het wil natuurlijk niet zeggen dat het de rechterlijke macht verboden is om naar non-verbale communicatie te kijken.

Al ziet Angela Kaptein, raadsheer bij het Haagse Gerechtshof, daar ook een kleine link liggen naar waarheidsvinding. "Je probeert je een goed beeld te vormen van de verdachte. In de eerste plaats op basis van zijn uitspraken, maar je kijkt ook bewust en onbewust naar zijn verdere uitstraling. Al ben ik heel voorzichtig met snelle conclusies, lichaamstaal is nu eenmaal moeilijk te duiden. Bedenk dat de verdachte zich vaak in een ongebruikelijke situatie bevindt. Dat roept spanning op. Wellicht weet hij zich 'geen houding' te geven. Een verdachte heeft het recht om te zwijgen of te liegen. Rechters zijn de meest voorgelogen mensen, wordt wel gezegd. Maar ik weet het: ze zeggen dat je in lichaamstaal niet zo makkelijk kunt liegen."

Als ze de indruk krijgt dat de verdachte zich afsluit, zegt ze vaak iets als: "Ik heb de indruk dat u hier liever niet over wilt praten?" Specifieke cursussen op dit terrein zou ze overbodig vinden. "In de cursussen die we nu volgen, wordt lichaamstaal uitgelegd, bijvoorbeeld bij oefeningen in het horen van getuigen, waarbij dan toneelspelers de getuigen zijn. Ik zou lichaamstaal ook geen zelfstandige rol willen toedichten in de rechtszaal. We moeten proberen de waarheid te vinden aan de hand van feiten en uitspraken. Lichaamstaal vind ik in dat opzicht glad ijs. Je kunt bewegen immers op verschillende manieren interpreteren."

Mannenopvang in vier grote steden voortgezet

Bijna tweehonderd mannen hebben de afgelopen 2,5 jaar gebruikt gemaakt van de mannenopvangvoorzieningen in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Veertig procent van de slachtoffers zocht hulp omdat zij bedreigd of mishandeld werden door een (ex-)partner, aldus Psy.nl.

Dat blijkt uit de evaluatiestudie Pionieren in de mannenopvang. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de vier grote steden en het Ministerie van VWS om een duidelijker beeld te krijgen van de opvang. Inmiddels heeft staatssecretaris Veldhuijzen van Zanten-Hyllner besloten dat de pilot mannenopvang wordt verlengd tot eind 2012.

De vier grote steden hebben sinds 1 juli 2008 veertig opvangplekken voor mannen. Vanaf de start tot eind 2010 meldden zich 677 mannen bij de opvang. Na een beoordeling zijn 182 van hen opgevangen. Meer dan de helft van de slachtoffers is Nederlands, maar ook veel mannen met een Marokkaanse, Turkse of Chinese nationaliteit zochten hulp. Een ruime meerderheid is tussen de 19 en 55 jaar, hun achtergronden en problemen zijn divers. Geweld door een (ex-)partner is voor 104 mannen de reden waarom zij zich melden bij de opvangvoorzieningen. Maar ook mensenhandel (35 mannen) en eengerelateerd geweld (38 mannen) komen regelmatig voor.

Alleen onderdak zoeken

Zestien procent van de aanmeldingen wordt afgewezen omdat er sprake is van andere problemen dan huiselijk geweld of mensenhandel. De meeste voorkomende afwijzingsgrond is dakloosheid of dreiging van dakloosheid. Hieronder bevinden zich ook mannen die te maken hebben met huiselijk geweld en die de situatie willen ontvluchten, maar daarbij alleen onderdak zoeken. Zij worden doorverwezen naar de maatschappelijke opvang.

Toch worden ook veel mannen die wel te maken hebben met huiselijk geweld of mensenhandel afgewezen voor opvang. De redenen variëren van mogelijk

problematisch gedrag en illegaliteit, tot psychische problemen waar de opvang niet op toegerust is. Ook is er regelmatig een gebrek aan opvangplaatsen of komen de mannen zelf niet opdagen omdat zij niet durven of er nog niet aan toe zijn.

De tijd tussen aanmelding en opvang varieert van enkele uren tot twee weken. Uit de evaluatiestudie blijkt dat mannen soms zoveel schaamte en angst ervaren dat zij zelf om tijd vragen voordat zij naar de opvang durven te komen. De verblijfsduur van de mannen varieert van enkele dagen tot anderhalf jaar. In 22 procent van de gevallen is een korte time-out voldoende. De man gaat daarna weer naar huis en ambulante hulp is dan voldoende.

Rouwverwerking

De hulpbehoeften van de opgevangen mannen bestaan uit praktische vragen op het gebied van huisvesting, financiën, verblijfsstatus, taalverwerving en dagbesteding. De psychische hulpvragen zijn vooral gericht op rouw- en verliesverwerking, leren zelfstandig te functioneren en vertrouwen scheppen in de medemens.

Een gedeelte van de slachtoffers komt bij de mannenopvang terecht via de huisarts, het maatschappelijk werk of de politie. Maar er zijn ook veel mannen die de voorzieningen via internet vinden. Zij weten van het bestaan van een vrouwenopvang en zoeken op goed geluk met een zoekmachine naar een mannenopvang. Gezien het taboe op het slachtofferschap en de schaamte die veel mannen ervaren, is zoeken via internet een veilige route.

Hanneke Ettekoven

Een slak op de goede weg wint het van de haas op de verkeerde weg.

[column]

over slordig taalgebruik

Ik irriteer me aan...

We leerden het al in de wiskundeles: min maal min is plus. Anders gezegd, twee maal negatief wordt positief. Een dubbele ontkenning levert een bevestiging op, en niet de ontkenning die vaak wordt bedoeld. Wie zegt: Wij hebben nooit geen ruzie, geeft aan dat het nooit voorkomt dat er geen ruzie is. Er is dus steeds bonje, terwijl wordt bedoeld dat alles altijd pais en vree is. Met de dubbele ontkenning (nooit geen) wil je je woorden kracht bijzetten. Dat geldt ook voor de populaire uitdrukking never nooit. Soms hoor je dat iemand zijn steun niet wil onthouden aan een bepaald voorstel. Hier wordt een dubbele ontkenning bewust gebruikt. Om de uitslag van de stemming nog even spannend te maken? Om gewichtig over te komen? Om te zien of het publiek nog bij de les is? Een enkele keer raakt een spreker verward in zijn eigen dubbele ontkenning. "Ik kan hier geen rijpaard krijgen en geen goede stalknecht ook al niet." Met dit citaat wil de spreker zeggen dat hij geen paard kan krijgen en ook geen stalknecht. Met de overbodige

toevoeging 'ook al niet' klaagt de spreker over zijn lastige situatie.

Overbodig is ook het gebruik van een bekend begrip met daarbij de uitleg van dat begrip. Een voorbeeld. Het beste wat ik tot nu toe ooit heb geschreven. Ooit betekent op een moment in de toekomst (eens zal...) of in het verleden (tot nu toe). Het beste wat ik tot nu toe heb geschreven... of het beste wat ik ooit heb geschreven. Wat de toekomst betreft wordt het dan: het beste wat ik ooit zal schrijven.

Hetzelfde geldt voor het woord subjectief. Ik kan mijn subjectieve mening geven, zegt iemand als hij wil aangeven niet objectief te zijn. Zijn mening (is altijd subjectief) komt voort uit zijn gevoel of opvatting. Beter is om te zeggen: naar mijn mening ...of ik vind..., of volgens mij ...maar dat is subjectief, en dat wist de luisteraar al.

Heeft u ook zo uw taalergernissen?

Mail ze naar j.budding@denkraam.info.

Mariëtte Storm

Te zot voor woorden

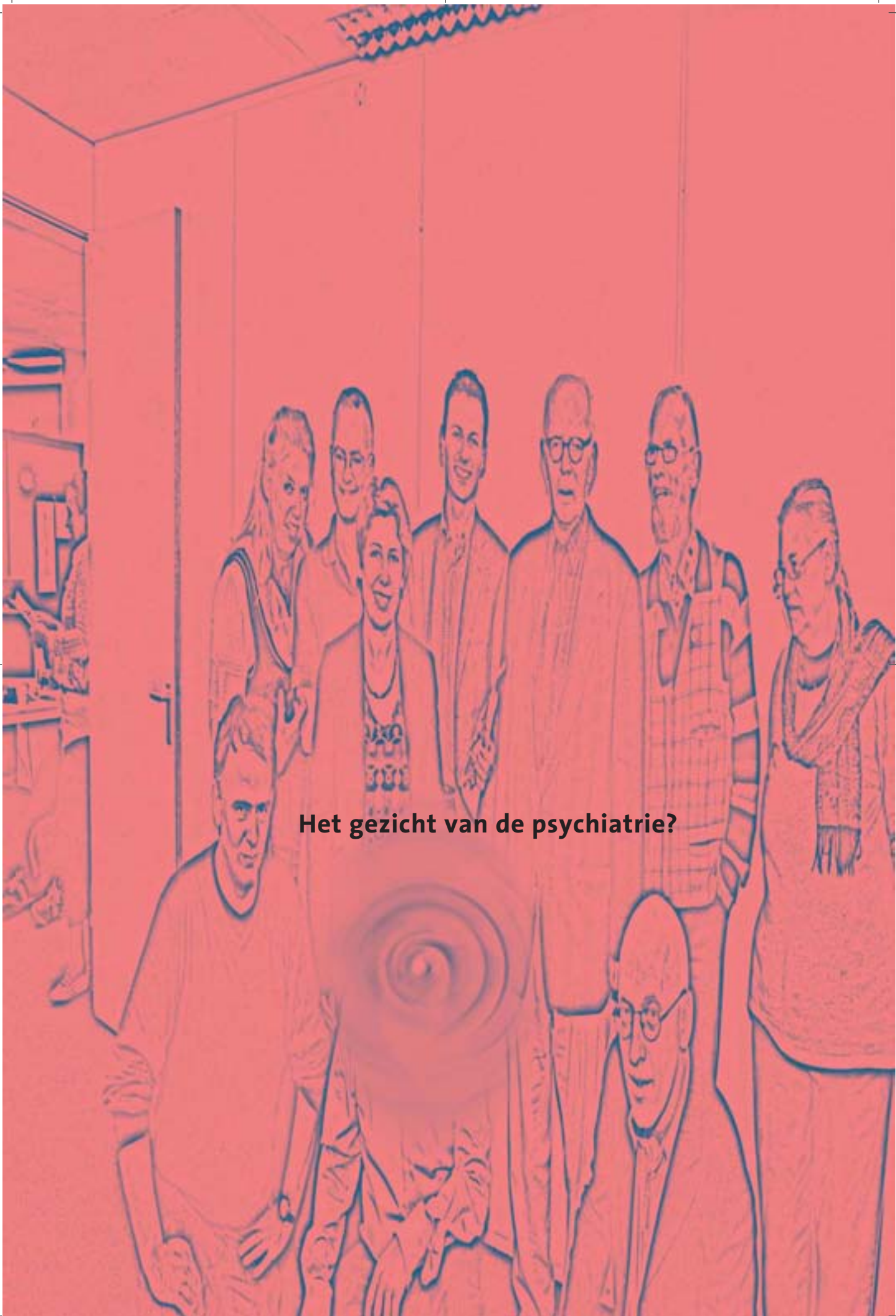
De Groningse hoogleraar Trudy Dehue, auteur van 'De depressie-epidemie' (2008), vertelde onlangs in de Volkskrant dat de titel van deze bestseller vaak verkeerd wordt begrepen. Zij bedoelt er niet mee dat het aantal aanstellers zich als een olievlek over het land uitbreidt. Dehue vindt de sterke toename van depressieve klachten juist volstrekt begrijpelijk. Zij wijt die aan de huidige maatschappij, die mensen opzadelt met 'de plicht het lot in eigen hand te nemen.'

Deze overtrokken 'eigen verantwoordelijkheid', waar ook het kabinet-Rutte zo mee schermt, maakt mensen depressief, aldus Dehue. Succes wordt voorgespiegeld als een eigen keuze. Geen glanzende carrière? Geen topsalaris? Had je maar beter je best moeten doen. Van het idee dat het je eigen stomme schuld is als je maatschappelijk niet geslaagd bent raken mensen in de put.

Ongunstige omstandigheden of gewoon domme pech bestaan in deze visie niet. Het kabinet vindt het daarom ook niet nodig om al die slappingen met een psychiatrische aandoening in de watten te blijven leggen. Hup, het mes in de geestelijke gezondheidszorg. En die flauwekul met die uitkeringen moet ook eens afgelopen zijn: allemaal aan de slag!

Hoe al die mensen 'met een vlekje' in deze tijden van werkloosheid in godsnaam aan een baan moeten komen? In een sociale werkplaats? Of onder professionele begeleiding in een re-integratietraject? Ja hallo, weet je wat dat kost?! Terwijl op deze zaken juist zo fijn bezuinigd kan worden. Nee hoor, dat kunnen die mensen toch best zelf? Gewoon schouders eronder en gaan! Succes is een keuze!

Sofie Blok

Het gezicht van de psychiatrie?